

УДК 37.032:371.4

DOI: 10.12958/2227-2844-2022-1(349)-1-165-174

**Ковальова Ольга Вікторівна,**

доктор психологічних наук, доцент,  
доцент кафедри психології Мелітопольського  
державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна.  
kovalova.ov.mdpu@gmail.com  
<https://orcid.org/0000-0001-5061-6506>

**Цапко Алла Миколаївна,**

кандидат педагогічних наук, доцент  
кафедри освітології та інноваційної педагогіки  
Харківського національного педагогічного університету  
імені Г. С. Сковороди, м. Харків, Україна.  
alla.tsapko@hnpu.edu.ua  
<https://orcid.org/0000-0001-5629-4448>

**Прокоф'єва Олеся Олексіївна,**

кандидат психологічних наук, доцент,  
доцент кафедри психології Мелітопольського  
державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна.  
prok.olesya@gmail.com  
<https://orcid.org/0000-0002-6542-239X>

**Грищенко Світлана Владиславівна,**

доктор педагогічних наук, професор,  
професор кафедри соціальної роботи та освітніх  
і педагогічних наук Національного університету  
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,  
м. Чернігів, Україна.  
intensiv3000@meta.ua  
<https://orcid.org/0000-0002-7981-3578>

**ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ  
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Пріоритетними напрямками реформування освіти в Україні, визначеними Національною стратегією розвитку освіти в Україні (2013-2021) та Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року (Про Національну стратегію, 2016; Про Національну стратегію розвитку освіти, 2013) є різні аспекти галузі

фізичного виховання, фізичної культури, формування рухових умінь та навичок. Зарубіжні та вітчизняні науковці, що вивчають напрями доводять необхідність потреби пошуку шляхів задоволення нових освітніх потреб здобувачів загальної середньої освіти. Вважають особливо необхідним напрямом цього процесу для учнів початкової школи. Натепер, фізична культура в закладах загальної середньої освіти згідно Концепції «Нова українська школа» (Концепція, 2016), спрямована на збереження та зміцнення здоров'я учнів. Вважається необхідним підвищення рівня фізичної підготовленості, навчання руховим діям учнів початкової школи та, як результат, забезпечення ефективної рухової поведінки дітей шкільного віку в цілому.

У статті проаналізовано наукові доробки вітчизняних науковців щодо різних аспектів здоров'язбережувальної діяльності у процесі формування рухової функції учнів закладів загальної середньої освіти в умовах освітнього середовища української школи.

Вітчизняними вченими, що досліджували здоров'язбереження в умовах освітніх закладів є: Ю. Бойко, С. Грищенко, Т. Круцевич (*Бойко & Грищенко & Круцевич*). Серед зарубіжних науковців, що вивчали деякі аспекти збереження здоров'я – В. Бальсевич, В. Заціорський, О. Єльнікова, Я. Кода, О. Шурубенко (Бальсевич, 2000; Грищенко & Шурубенко, 2019; Єльнікова, 2001; Заціорский, 1969; Спортивная физиология, 1986).

Невирішеними частинами загальної проблеми є комплексні методики розвитку рухової функції здобувачів середньої освіти закладів загальної середньої освіти.

*Мета статті* – проаналізувати проблему здоров'язбереження в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти засобами фізичного виховання.

Вітчизняні науковці вважають необхідним вивчення та розвиток рухового режиму, рухової діяльності, ефективної рухової поведінки засобами фізичного виховання, з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів освіти. Важливим цей процес є для учнів української школи різного віку (Бойко, 2015; Грищенко & Шурубенко, 2019).

Важливим аспектом нашого дослідження є теза (згідно (Про Національну стратегію розвитку освіти, 2013)), що формування рухової функції здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти початкової школи є комплексною проблемою, що потребує розробки методичних засад, розвитку рухової функції та зворотного зв'язку щодо ефективності педагогічного впливу на процес розвитку рухових умінь й навичок учнів та, за твердженням вітчизняних дослідників, в цьому процесі існує потреба врахування вікових, гендерних та індивідуальних особливостей учнів закладів загальної середньої освіти, на основі програми якої можна досягти найбільш ефективних результатів. Маємо зазначити, що для розвитку рухової активності учнів освітнього середовища української

школи цей процес необхідно комплексно вивчати (Про Національну стратегію з оздоровчої, 2016).

Існують «дві сторони рухової функції – рухові навички і рухові якості» (Заціорский, 2009, с. 24). Саме тому, в молодшому шкільному віці збільшується та прискорюється рухливість та сила нервових процесів. Та разом з тим, посилюється внутрішнє гальмування й спостерігається «гальмування у відповідь на сильні впливи» (Спортивна фізіологія, 1986, с. 45).

Згідно наукових розвідок Т. Круцевич, «у шкільному віці здатність до управління часовими, просторовими та силовими параметрами рухової координації активно збільшується» (Круцевич, 2003, с. 112). Проте, як зазначає зарубіжний дослідник В. Бальсевич, (що особливо важливо для учнів початкових класів) в цей період руховий апарат дитини ще «недостатньо формований та, як наслідок, необхідно уникати великих навантажень й точно визначати дозування рухової активної діяльності» (Бальсевич, 2000, с. 64).

Щодо координаційних здібностей здобувачів освіти української школи, маємо констатувати, що, згідно наукових розвідок В. Бальсевича, «шкільний вік є сприятливим для закладки практично всього спектру рухових якостей, а особливо координаційних здібностей» (Бальсевич, 1988, с. 76).

Однак, маємо зазначити, що індивідуальні темпи розвитку окремого учня закладу загальної середньої освіти можуть суттєво відрізнятись від середньостатистичних для даного віку. Саме цей факт є підставою та основою для розроблення оптимальних програм розвитку рухової функції кожної дитини, що навчається в умовах освітнього середовища української школи.

Для нашого дослідження необхідно розглянути й забезпечення ефективної рухової поведінки учнів початкових класів 6-8 років. Вважаємо це початковим етапом здоров'язбереження засобами фізичного виховання школярів старшої школи. Маємо констатувати, що цей процес має деякі особливості. Щодо вправ для дітей 6-7 років (1-2 клас), то способами рухової діяльності є такі: вправи з елементами гімнастики, стрибкові, ігри для активного відпочинку, опанування навичками пересувань, ритміка в структурі руху, здатність до управління рухами та ін. Щодо рухової поведінки учнів початкових класів 8-9 років, зауважимо, що існує потреба у розвитку швидкісних здібностей, управлінні руховою координацією, важливо приділяти увагу профілактиці порушень постави та контролювати процес рухової активності учнів та сприяти усуненню зайвого напруження при виконанні рухових дій, бо саме в цьому віці формується здатність до вироблення простої програми руху дитини (Сльникова, 2001, с. 34).

Маємо погодитись з твердженням вітчизняних (Грищенко & Шурубенко, 2019; Бойко, 2015) та зарубіжних вчених (О. Шурубенко), що «критерієм оптимального рівня рухової активності є економічність і

надійність функціонування усіх систем організму, здатність адекватно реагувати на мінливі умови довкілля. Порушення гомеостазу і неадекватність реакцій організму свідчать про вихід за межі оптимальної норми. За норму рухової активності у дитячому віці приймається така величина рухової активності, яка повністю задовольняє біологічні потреби у рухах, сприяє гармонійному розвитку організму і зміцненню здоров'я». Зауважимо, що рухова активність важлива складова для формування простої програми руху дитини 11-12 років (Бойко, 2015, с. 51; Грищенко & Шурубенко, 2019, с. 33).

Маємо констатувати, що формування простої програми руху учнів 6-8 років, що навчаються в Новій українській школі в умовах дистанційного навчання відбувається доволі складно. «Дистанційна форма навчання – форма організації навчального процесу у закладах освіти (ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ), яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень» (Про затвердження, 2013).

До переваг дистанційного навчання у закладах освіти віднесено гнучкий графік навчання, можливість поєднання роботи і навчання, можливість опанування додаткових компетенцій, курсів, хобі та підвищення мотивації до самонавчання. Недоліками дистанційного навчання у період пандемії є: технічні проблеми, неможливість доступу до Інтернет, складність засвоєння матеріалу самостійно, низький рівень володіння вчителями та учнями інформаційними технологіями. Технологіями дистанційного навчання є комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання в освітніх закладах (Положення про дистанційне навчання, 2013).

Це виокремило потребу у проведенні анкетування щодо встановлення рівня рухової активності у дітей початкових класів, що навчаються в умовах Нової української школи.

За результатами проведеного нами анкетування (заклади загальної середньої освіти м. Чернігова, м. Харкова) встановлено, що рівень рухової активності у 78% дітей 11-12 річного віку нижче середнього, у дітей 13-14 років низький. Встановлено, що для досягнення високого рівня рухової активності в добовому режимі здобувачам загальної середньої освіти в умовах освітнього середовища української школи 13-14 річного віку необхідно більше приділяти уваги процесу фізичного вдосконалення не лише в межах освітнього закладу, а й у процесі виховання в родині та у позашкільних освітніх закладах: «проведення ранкової гімнастики вдома разом з батьками; за можливості віддавати перевагу пішим походам до освітнього закладу і додому, а не на міському транспорті; заняття у спортивних секціях, гуртках; частіше ходити на прогулянки на свіжому повітрі та рідше віддавати перевагу комп'ютерним іграм» (Грищенко & Шурубенко, 2019, с. 35).

Проте, нашим дослідженням доведено, що не потрібно перенавантажувати дітей фізичними вправами, це може спровокувати певні функціональні порушення з боку центральної нервової системи, зниження неспецифічної резистентності дитячого організму. На основі аналізу теоретичних досліджень та власних спостережень за практикою організації фізкультурно-оздоровчої роботи в освітніх закладах (в умовах освітнього середовища української школи), можемо виокремити такі шляхи підвищення рухової активності учнів освітніх закладів 11-12 та 13-14 річного віку: забезпечення функціонування рухового режиму дітей, який повинен включати усі форми роботи з фізичного виховання; раціонально поєднувати різні типи занять з фізичної культури, збільшувати дозування циклічних вправ, змінювати спосіб та характер виконання вправ; здійснювати систематичний моніторинг стану фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей: обсяг, тривалість, інтенсивність; визначити у груповій кімнаті місце для активної рухової діяльності дітей; створювати умови для формування у дітей навичок самоорганізації та самоконтролю, які сприятимуть активізації рухової діяльності як на заняттях, так і в самостійній руховій діяльності. Впровадження в освітніх закладах нових педагогічних технологій та методик формування, збереження і зміцнення здоров'я дітей 6-8 річного віку дозволить забезпечити та покращити процес формування ефективної рухової поведінки здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти в умовах освітнього середовища української школи.

1. В умовах закладів загальної середньої освіти існують такі шляхи підвищення рухової активності учнів: забезпечення функціонування рухового режиму дітей; здійснення моніторингу стану рухової підготовленості дітей; створення умов для формування у дітей навичок самоорганізації та самоконтролю, які сприятимуть активізації рухової діяльності; контроль процесу формування ефективної рухової поведінки здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти.

2. Для досягнення високого рівня рухової активності учням необхідно більше приділяти уваги процесу фізичного вдосконалення в освітніх закладах, у процесі виховання в родині та у позашкільних освітніх закладах.

3. За норму рухової активності у дитячому віці приймається така величина рухової активності, яка повністю задовольняє біологічні потреби у рухах, сприяє зміцненню здоров'я.

4. Способами рухової діяльності учнів закладів загальної середньої освіти є такі: вправи з елементами гімнастики, стрибкові, ігри для активного відпочинку, опанування навичками силових вправ, ритміка в структурі руху, здатність до управління рухами.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у вивченні процесу організації рухової активності учнів початкових класів 6-8 річного віку високого рівня на уроках фізичної культури в умовах Нової української школи.

**Список використаної літератури**

- 1. Бальсевич В. К.** Онтокінезіологія человека. *Теория и практика физической культуры*. Москва: Физкультура и спорт, 2000. 274 с.
- 2. Бальсевич В. К.** Физическая культура для всех и для каждого. Москва: Физкультура и спорт, 1988. 208 с.
- 3. Бальсевич В. К.** Эволюционная биомеханика: теория и практические приложения. *Теория и практика физ. культуры*. 1996. № 11. С. 15–19.
- 4. Бойко Ю. В.** До проблеми організації рівня рухової активності дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічні технології формування культури здоров'я особистості: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів (3 квітня 2015 року, м. Чернігів)*. Чернігів: ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2015. С. 50–54.
- 5. Грищенко С. В., Шурубенко О. С.** Оптимізація рівня рухової активності дітей дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу. *Молодь і ринок*. 2019. Вип. 9. С. 32–37.
- 6. Єльнікова О. В.** Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій. *Імідж сучасного педагога*. 2001. № 3-4 (14-15). С. 71–74.
- 7. Заціорский В. М.** Кибернетика, математика, спорт. Москва: Физкультура и спорт, 1969. 199 с.
- 8. Заціорский В. М.** Физические качества спортсмена: основы теории и методики воспитания. 3-е изд. Москва: Советский спорт, 2009. С. 3–45.
- 9. Концепція** реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
- 10. Круцевич Т. Ю.** Общие основы теории и методики физического воспитания: учебник для высш. учебн. заведений физ. восп. и спорта. Киев: Олимпийская литература, 2003. Т. 1. 390 с.
- 11. Про затвердження** Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 25.04.13 р. № 466. URL: [https://osvita.ua/legislation/Dist\\_osv/2999/](https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/).
- 12. Про Національну** стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»: Указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#n14>.
- 13. Про Національну** стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.
- 14. Спортивная** физиология: учебник для институтов физ. культ. / под ред. Я. М. Кода. Москва: Физкультура и спорт, 1986. 240 с.

**References**

- 1. Ba'l'sevich, V. K.** (2000). Ontokineziologija cheloveka [Human ontokinesiology]. *Teorija i praktika fizicheskoy kul'tury – Theory and practice of physical culture*. Moscow: Fizkul'tura i sport [in Russian].
- 2. Bal'sevich, V. K.** (1988). Fizicheskaja kul'tura dlja vseh i dlja kazhdogo [Physical culture for everyone and for everyone]. Moscow: Fizkul'tura i sport

[in Russian]. **3. Bal'sevich, V. K.** (1996). Jevoljucionnaja biomehanika: teorija i prakticheskie prilozhenija [Evolutionary biomechanics: theory and practical applications]. *Teorija i praktika fiz. kul'tury – Theory and practice of physical culture*, 11, 15-19 [in Russian]. **4. Boiko, Yu. V.** (2015). Do problemy orhanizatsii rivnia rukhovoї aktyvnosti ditei starshoho doshkilnoho viku [To the problem of organizing the level of motor activity of older preschool children]. *Pedahohichni tekhnolohii formuvannia kultury zdorovia osobystosti – Pedagogical technologies for forming a culture of personal health*. (pp. 50-54). Chernihiv: ChNPU imeni T. H. Shevchenka [in Ukrainian]. **5. Hryshchenko, S. V., & Shurubenko, O. S.** (2019). Optymizatsiia rivnia rukhovoї aktyvnosti ditei doshkilnoho viku v umovakh doshkilnoho navchalnoho zakladu [Optimization of the level of motor activity of preschool children in the conditions of preschool educational institution]. *Molod i rynok – Youth and the market*, 9, 32-37 [in Ukrainian]. **6. Yelnykova, O. V.** (2001). Interaktyvni metody navchannia, yikh mistse u klasyfikatsii pedahohichnykh innovatsii [Interactive teaching methods, their place in the classification of pedagogical innovations]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – The image of a modern teacher*, 3-4 (14-15), 71-74 [in Ukrainian]. **7. Zaciorskij, V. M.** (1969). Kibernetika, matematika, sport [Cybernetics, mathematics, sports]. Moskow: Fizkul'tura i sport [in Russian]. **8. Zaciorskij, V. M.** (2009). Fizicheskie kachestva sportsmena: osnovy teorii i metodiki vospitanija [Physical qualities of an athlete: the basics of the theory and methods of education]. 3rd edition. (pp. 3-45). Moskow: Sovetskij sport [in Russian]. **9. Konceptija realizaciji derzhavnoji polityky u sferi reformuvannja zagaljnoji serednoji osvity «Nova ukrajinsjka shkola» na period do 2029 roku** [The concept of implementing the state policy in the field of reforming general secondary education «New Ukrainian School» for the period up to 2029]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> [in Russian]. **10. Krucevich, T. Ju.** (2003). Obshhie osnovy teorii i metodiki fizicheskogo vospitanija [General foundations of the theory and methodology of physical education]. Kyiv: Olympyjskaja literatura [in Russian]. **11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia: Nakaz MON Ukrainy vid 25.04.13 r. № 466** [On approval of the Regulations on distance learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 25.04.13 № 466]. (2013). Retrieved from [https://osvita.ua/legislation/Dist\\_osv/2999/](https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/) [in Ukrainian]. **12. Pro Natsionalnu stratehiiu z ozdorovchoi rukhovoї aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku «Rukhova aktyvnist – zdorovyi sposib zhyttia – zdorova natsiia»:** Ukaz Prezydenta Ukrainy [On the National Strategy for Physical Activity in Ukraine for the period up to 2025 «Physical activity – a healthy lifestyle – a healthy nation»: Decree of the President of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#n14> [in Ukrainian]. **13. Pro Natsionalnu stratehiiu rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku:** Ukaz Prezydenta Ukrainy [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021: Decree of the President of Ukraine].

Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> [in Ukrainian]. **14. Koda, Ja. M.** (Eds.). (1986). Sportivnaja fiziologija [Sports physiology]. Moskow: Fizkul'tura i sport [in Russian].

**Ковальова О. В., Цапко А. М., Прокоф'єва О. О., Грищенко С. В. Здоров'язбереження в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти**

Пріоритетні напрями реформування освіти в Україні визначені Національною стратегією розвитку освіти в Україні (2013–2021) та Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року. Ними є: фізичне виховання, фізична культура, формування рухових умінь та навичок учнів.

Мета статті – проаналізувати проблему здоров'язбереження в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти засобами фізичного виховання.

У статті доведено, що здоров'язбереження та формування рухової функції учнів закладів загальної середньої освіти є комплексною проблемою. Проблема потребує розробки методичних засад, розвитку рухової функції та зворотного зв'язку щодо ефективності педагогічного впливу на процес розвитку рухових умінь й навичок учнів. Існує потреба врахування вікових, гендерних та індивідуальних особливостей учнів школи, на основі програми якої можна досягти найбільш ефективних результатів.

Об'єкт дослідження: освітній процес в закладах загальної середньої освіти України.

Предмет дослідження: формування процесу здоров'язбереження учнів закладів загальної середньої освіти України.

Висновки. 1. В умовах закладів загальної середньої освіти існують такі шляхи підвищення рухової активності учнів: забезпечення функціонування рухового режиму дітей; здійснення моніторингу стану рухової підготовленості дітей; створення умов для формування у дітей навичок самоорганізації та самоконтролю, які сприятимуть активізації рухової діяльності; контроль процесу формування ефективної рухової поведінки здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти. 2. Для досягнення високого рівня рухової активності учням необхідно більше приділяти уваги процесу фізичного вдосконалення в освітніх закладах, у процесі виховання в родині та у позашкільних освітніх закладах. 3. За норму рухової активності у дитячому віці приймається така величина рухової активності, яка повністю задовольняє біологічні потреби у рухах, сприяє зміцненню здоров'я. 4. Способами рухової діяльності учнів закладів загальної середньої освіти є такі: вправи з елементами гімнастики, стрибкові, ігри для активного відпочинку, опанування навичками силових вправ, ритміка в структурі руху, здатність до управління рухами.

*Ключові слова:* учні закладів загальної середньої освіти, рухова функція, рухова активність, зміцнення здоров'я, вправи.



**Ковальова О. В., Цапко А. М., Прокоф'єва О. О.,  
Грищенко С. В. Сбереження здоров'я в освітньому процесі  
установ загальної середньої освіти**

Пріоритетні напрoвлення реформування освіти в Україні визначені Національною стратегією розвитку освіти в Україні (2013–2021) і Національною стратегією оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року. Їми є: фізичне виховання, фізична культура, формування рухових умінь і навичок учасників.

Мета статті – проаналізувати проблему здоров'я в освітньому середовищі установ загальної середньої освіти засобами фізичного виховання.

В статті доведено, що здоров'я і формування рухової функції учасників установ загальної середньої освіти є комплексною проблемою. Проблема потребує розробки методичких основ, розвитку рухової функції і зворотного зв'язку по ефективності педагогічного впливу на процес розвитку рухових умінь і навичок учасників. Існує необхідність урахування вікових, гендерних і індивідуальних особливостей учасників школи, на основі програми якої можна досягти найбільш ефективних результатів.

Об'єкт дослідження: освітній процес в установах загальної середньої освіти України.

Предмет дослідження: формування процесу збереження здоров'я учасників установ загальної середньої освіти України.

Висновки. 1. В умовах закладів загальної середньої освіти існують наступні шляхи підвищення рухової активності учасників: забезпечення функціонування рухової форми дітей; здійснення моніторингу стану рухової підготовленості дітей; створення умов для формування у дітей навичок самоорганізації і самоконтролю, сприяючих активізації рухової діяльності; контроль процесу формування ефективного рухової поведінки шукателів освіти загальноосвітніх установ. 2. Для досягнення високого рівня рухової активності учасників необхідно приділяти більше уваги процесу фізичного вдосконалення в освітніх установах, в процесі виховання в сім'ях і в позашкільних освітніх установах. 3. За норму рухової активності в дитячому віці приймається така величина рухової активності, яка повністю задовольняє біологічні потреби в русі, сприяє зміцненню здоров'я. 4. Способами рухової діяльності учасників установ загальної середньої освіти є: вправи з елементами гімнастики, стрибкові, ігри для активного відпочинку, оволодіння навичками силових вправ, ритміка в структурі русі, здатність керувати русі.

*Ключові слова:* учасники закладів загальної середньої освіти,

двигательная функция, двигательная активность, укрепление здоровья, упражнения.

**Kovaleva O., Tsapko A., Prokofieva O., Hryshchenko S. Health care in the Educational Environment of General Secondary Education Institutions**

Priority areas for education reform in Ukraine are defined by the National Strategy for the Development of Education in Ukraine (2013–2021) and the National Strategy for Physical Fitness in Ukraine until 2025. These are: physical education, physical culture, the formation of motor skills and abilities of students.

The purpose of the article is to analyze the problem of health care in the educational environment of general secondary education institutions through physical education.

The article proves that the health and formation of motor function of students in general secondary education is a complex problem. The problem requires the development of methodological principles, the development of motor function and feedback on the effectiveness of pedagogical influence on the development of motor skills and abilities of students. There is a need to take into account the age, gender and individual characteristics of school students, based on the program which can achieve the most effective results.

Object of research: educational process in general secondary education institutions of Ukraine.

Subject of research: formation of the process of health care of students of general secondary education institutions of Ukraine.

Conclusions. 1. In the conditions of general secondary education institutions there are the following ways to increase the motor activity of students: ensuring the functioning of the motor mode of children; monitoring the state of motor readiness of children; creating conditions for the formation of children's skills of self-organization and self-control, which will promote the activation of motor activity; control of the process of formation of effective motor behavior of students of general secondary education. 2. In order to achieve a high level of physical activity, students need to pay more attention to the process of physical improvement in educational institutions, in the process of upbringing in families and in out-of-school educational institutions. 3. The norm of motor activity in childhood is taken to be the amount of motor activity that fully meets the biological needs of movement, promotes good health. 4. Methods of motor activity of students of general secondary education are as follows: exercises with elements of gymnastics, jumping, games for active recreation, mastering the skills of strength exercises, rhythm in the structure of movement, the ability to control movements.

*Key words:* students of general secondary education institutions, motor function, motor activity, health promotion, exercises.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2022 р.

Прийнято до друку 28.02.2022 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Міненко А. О.